

“HOE HOGER DE BELASTINGEN HOE GELUKKIGER DE MENSEN”

Afstand kan verhelderend werken. Het is het voordeel dat buitenstaanders hebben, ook in de wereld van beurs en beleggen. Historicus Maarten van Rossem, bepaald geen belegger, werd nieuwsgierig door de financiële ellende van de laatste jaren.

Als Maarten van Rossem het woord krijgt dan geeft hij het niet gemakkelijk meer af.

“Ik heb niks met beleggen. Nooit gehad ook. Ja, mijn pensioenfonds heeft voor me belegd, daar was niet aan te denken. Maar als geïnteresseerd nieuwsvolger kun je tegenwoordig niet om de ladingen economisch nieuws heen.

Of de huidige crisis anders is dan voorgaande? In essentie niet. Je hoeft er alleen maar het uitstekende boek *This Time is Different* van Kenneth Rogoff en Carmen Reinhart op na te lezen. Zij hebben acht eeuwen aan financiële crisis cijfermatig in beeld gebracht en concluderen dat het onnozel is om te denken dat in deze crisis alles anders is. Het duo ziet een aantal overeenkomsten in de aanloop naar veel crises, zoals sterk stijgende huizenprijzen, flinke persoonlijke schulden en ongelooflijk optimisme. Zo wordt een zeepbel geblazen en het duurt jaren voor die weer leegloopt.

Eigenaardig is de rol van vastgoed in een crisis. Op een

of andere manier kunnen we de onroerendgoedmarkt nooit goed onder controle krijgen. Of er zijn veel te veel vierkante meters of er is een tekort.

De huidige crisis is toch vooral een bankencrisis. Dat is begonnen in de Verenigde Staten waar bankiers zich op een zeldzame manier hebben misdragen. Je kunt banken gerust beschouwen als criminele organisaties. En ze zijn er over het algemeen mee weggekomen, ook al omdat er zo'n heilig ontzag was voor bankiers en hun mooie praatjes. Uiteindelijk zijn de meeste mensen binnen de financiële sector precies even stom als erbuiten.”

KAPITALISME ZONDER REMMEN

“Voor mij was het economische tumult van de laatste jaren aanleiding om eens wat dieper in de materie te duiken. Als gemiddelde krantenlezer ben je afgelopen jaren bedolven onder de verhalen, ik wilde zelf weleens uitzoeken hoe het nu precies zit. Dat werd uiteindelijk een boekje: *Kapitalisme zonder remmen*.

Ik heb helemaal niets tegen

**“BANKIERS
GENIETEN HEILIG
ONTZAG MET HUN
MOOIE PRAATJES.
MAAR UITEINDELIJK
ZIJN DE MEESTE
MENSEN, BINNEN DE
FINANCIËLE SECTOR
PRECIES EVEN STOM
ALS ERBUITEN”**

kapitalisme en het is ook goed te verenigen met het principe van de democratie, zo lang je de beide systemen maar goed blijft controleren. Met het kapitalisme is dat dus niet gelukt. In de jaren zeventig ging het mis met het Keynesiaanse denken. De staat bleek de economische problemen niet meer het hoofd te kunnen bieden met de instrumenten die voordig waren. Toen is de zoektocht begonnen naar alternatieven en kwam het neoliberalisme om de hoek. ‘Laat het maar allemaal aan de markt over dan komt het wel goed’, zo dacht een stel wijsneuzen. Dat werkte even, maar al snel ging belangrijke regelgeving op de financiële markten overboord.

Dit marktfundamentalisme is een heilloze weg. En eigenlijk wil niemand een dergelijk systeem, ook ondernemers niet die altijd lopen te leuteren dat ze voor vrije concurrentie zijn. Als je ze even de kans geeft, worden ze zo snel mogelijk monopolist.

Nee, kapitalisme is geen neoliberalisme waarin geldt dat de mensen gelukkiger zijn als de beloning hoger is. Sterker, uit de